

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.

Pol leta " 2.

Cetrt leta " 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „po slanicah“ se plačuje za navadno tristop

no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 kras.

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Za veče črke po prostoru.

SOČA

Posemne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nunske ulici.

Dopisi naj se pošljajo vredničtvu naročnika pa upravnemu „Soče“: Hilarianski tiskarji v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovljeno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se narodna zniža, skoč se oglaša pri opravnosti.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovljeno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se narodna zniža, skoč se oglaša pri opravnosti.

Država in narodnost.

Že od nekdanjih časov sem se opazuje v človeštvu, da nekatere ideje napravljajo velike včinke, in ti včinki skupaj so predmet občne zgodovine. V prvotnih časih so bili vzroki dogodom malenkostni, pozneje pa se na malenkostne vzroke niti ozišalo ni, tako da so se bilježili le veliki vzroki in sem spadajoči dogodki.

V tem časn so bili vzroki dogodbam od začetka veči del le sebičnost, pozneje vera in v današnjem času nadomestuje narodnost imena sebičnosti in vere. S tim nočemo reči, da je izginila iz vrste vzrokov raznih dogodščin sebičnost in vera. Ne, marveč ti dvo zadeti provzračujeti dandanas še velike včinke v zasebnem, družinskem, društvenem in občnem življenju, ampak dandanas se bijejo razni boji pod zastavo narodnosti.

Kakor so nekdaj bili hudi boji zarad sebičnosti in vere, tako se dandanas bijejo enaki boji zarad narodnosti in to ne le v zasebnih, družinskih, društvenih in občnih zadevah, ampak tudi v zadevah, ki se tičejo narodnosti in celo držav samih. Naj se nikdo ne čudi, če se tukaj postavlja narodnost in država v nekako protislovje, ker pomen narodnosti ne pokriva pomena države, in se zamoreta celo obadvia pomena vsaj deloma izključevati. Vendar mi nočemo stvari dalje tako visoko razpravljati in imamo v mislih svoje občinstvo, zaradi katerega moramo radi ali neradi niže segati, ja zlo niže, kakor smo sedanj sestave začeli.

Dandanas se tedaj bije boj o narodnosti. Lepa beseda narodnost, katera ima v sebi vse spomine vsakega človeka od mladih nog

do sivih las, od revne domače koče do gladkih parketov visoke palače, od vročega znoja vtrjenega delavca do hladne sence v složnih kopaljih! Ali vsaka sladka stvar ima tudi grenkobov v sebi, in narodnost, ki nima pomena samo na jezikoslovju, ampak tudi na političnem polju, prehaja na tem polju večkrat v nasprotje z obstojem države same, in ona gladi pot do nemirov, prepirov in celo veleizdajstva.

Če se v poštev jemlje narodnost le v jezikoslovjem obziru, tedaj ni nevarnosti, da bi človek, ki goji narodnost, prestolil meje dovoljene njegovemu delovanju: on lahko piše zgodovino, poje in množi domače slovstvo; on lahko nabira že obstoječe, po katerikoli činitelju namnožene dušne proizvode; in če se strogo drži odmerjenih mu mej, lahko tudi obdelava javne zadeve. Tukaj pa preti nevarnost, da se duševni delavec glede narodnosti poda na političko polje, in če ni dovolj previden, na tem polju trči velkokrat ali hote ali nehote v državne interese. Na tem (političnem) polju mu država sama neizproslijivo veli svoj „stoj“! in če je duševni delavec že prestolil dovoljene mu meje, ga izroči moči, ki varuje državni red (sodiščem). Koliko nadarjenih narodnih moči se ne ponesreči na tem polju, ali zaradi tega, ker niso varovali dovoljenih mej, ali ker so brezvestni obrekovaleci dajali drug pomen delovanju duševnih delavcev, ali ker državni činitelji niso bili dovolj zmožni in previdni, ter so vničili dobre in zveste moči v narodu in tako ob enem škodovali dotičnem osebam, družinam, občinam, narodu pa tudi državi!

Če dalje obzir jemljam na vse zadeve, katere spadajo pod vprašanje narodnosti in države, moramo sklepati, da se državni interesi nikakor ne morejo vkljenjati narodnim interesom; vendar pa ima država odločno ozirje-

mati na opravičene interese narodnosti, da le niso ti njenemu obstoju nasproti. Torej smelo trdimo, da so državni interesi viši od narodnih interesov, in na tem stališču ostanemo tudi v slučaju, ko bi narod javno izrekel, da ni res in ne more biti res, kar prva državna zapoved veli: *Salus reipublicae suprema lex esto.*

Če to pravilo velja, in da velja, ni dvoma, moramo obžalovati, da se med narodom še najhajo zavedni ljudje, ki navajajo, da je pravilno, da se proti državnim interesom (in te pozna najbolje država sama in večina državnikov njenih) še zimeraj pojavljajo glasovi ljudi, ki zajemajo iz državnih jasev. Če bo treba jasneje govoriti, se že najde še kdo, ki bo na primernem mostu, ob pravem času in prave besede govoril.

Žal nam bi bilo, če bi narod moral zarad nekoliko kričačev, ki so na sebi prav dobr delavci v svojem stroku, škodo trpeti, kajti mi vemo, koliko jasnih noči je mlad človek prebudoval pri svojih knjigah, preden zamore reči, da je svoje študije dovršil, in koliko dolgih let mora hlapčevati, preden pride h kruhu. Tudi mi imamo občutek za narodno gospodarstvo, in to veli, naj bude narod varčen ne le s svojim materialnim ampak še včer s svojim duševnim imetjem, in duševnih delavcev ima naš narod glede na svojo število sicer veliko, ali glede na število delavcev na duševnem polju, ki jih imajo drugi narodi, prav malo.

Kulturni boj v Ogrski.

Dunajski in peščanski listi pišejo o kulturnem boju, ki preti Ogrski.

Povod preprije je v bistvenem ta: Postava iz

LISTEK.

Črtice o popotovanji v sv. dežele.

(Dalje.)

Jehu, vojskovedja, je Ahaba vbil in je ukazal brezbožno Jezabelo iz visokega okna na cesto vreči, da je bilo njeni telo od voznikov in kojnikov pohojeno in razdrobljeno. Prehudobna ženska je Ahaba, svojega moža, pridno podpisala v malikovanje in ljudstvo silila malikovati. Taki nasledki so nastali vsled hudobne ženske. Tu vidiš, da ni pretiran pregovor ki pravi: „Baba je hudič.“ Prebivalci se po peščanskem izgledu hudičeve babe v brezbožnosti vče napredovali, kriva vere jim ni zabranila se spuntati zoper naprej postavljen, zoper vlasto. Bog jih zato kaznuje. Pridi asirski kralj Salmanasar, oblega Samarijo, razdere mesto in odpelje ljudstvo v sužnost. Namesto Izraelitov, ki so poredni postali, posedajo dežele poganski Babilonci. Sledil je Herod, ki je judovski veri še zvest ostal, je začel mesto popravljati ali namesto pravemu Bogu je cesarju v čast tamkaj tempelj sezidal, ki ga je Sebastic to je Avgusta imenoval.

Hvala Bogu, da se je včas začenjala luč sv. Evangelija vlagati. Do te dobe je bilo vse kar velikost mesta tice, poslopja dragocene. Lepo število

stebrov, ki dva moža komaj obsežeta, še stoję nage, deloma po koncu, deloma zvernjeni in zlomljeni, ki pričajo nekdanje veličastvo onega mesta.

Čez grob sv. Janeza so vče v prvem stoletju kristijani cerkev zidali. Ta cerkev je sedaj podrtja. Neko dvorišče kaže kakši je morala ona cerkev biti. Ravno tako veličastno in krašno iz trtega kamna umetno zdelane duri, ki sedaj osamljene stoje, pričajo o veličasti tega božjega hrama. Le podzemeljski hramišči se najdejo, med temi je grobišče sv. Janeza, v ktero greš 21 stopinj navzdol v ozko vltino. Z pomočjo svečic stopaš navzdol in vidiš 3 celice, ena je grob Elizeja preroka, druga Abdija, tretja sv. Janeza krstnika.

Od tega mesta, od razvalin nekdaj tako imenitnega svetišča se podamo naprej proti Naplusu z otočnim srcem zdihovaje, o da bi se kolikdaj v tem nekdaj takoj krasnem tempeljnju nekryava daritev sv. maše opravljala!

Grde in sterme so bile steze od začetka, dokler nastopimo koj dobro zdelane ceste blizu mesta Naplus.

Džela Samaria s svojim glavnim mestom Samarijo ali Sebastic, kjer so vče poprej malikovalci živel, je svojo velikost in slavost svetuo zadobil tako, da so podložni judovskega kralja z svojim pravilnim kraljem nezadovoljni bili in se družegi kralja zbirali. Koj se oglaši mož po imenu Jeroboam z svojimi puntarskimi nameni; množina ljudstva se mu podvrže ter odtrga od pravega naslednika kralja Sa-

lamona. Srečnih so se šutili, da so bolj prosti, meni obloženi z delom, da jim ni treba davkov plačevati, oblastnjam niti v strahu niti pokornim biti. Ali kratki so bili njih dozdevani blagri. Prišli so kralji na ktere je Bog pripustil, da jim so bili grozanski bič za zadolženo kazen. Gospod nebeskih trum, ki ne plačuje v soboto, pusti zdaj Ababa za kralja povzdigniti. Ta se porodi z Jezabelo po ktori je grozno in najsramnejši malikovalstvo v dežele Samarianov iz dežele Fenicije prišlo. Vsled take nezloročnosti in ludobije je Bog grozanske kazni čez mesto poslal. Syroi so oblegli mesto, v katerem je toliko lakot nastalo, da so oslovsko glavo po 8 srebernikov plačali in da je mati svoje lastno dete snedla. To ni še bilo vse. Pravčni Bog pripusti da je asirski kralj Salmanasar mesto razdal in kar je še ljudstva bilo, je v sužnost odpeljal, in kar jih je še ostalo so bili vmrjeni. Kazen za greh. Počneje je to nevrečno deželo Herod v vlast dobil. Najprvo se je začelo krščanstvo tu širiti in označevati po apostelnemu sv. Filipu. Med prebivalci je bil tam tudi nek Simon Copernik, ki je veroval v Kristusa, ter se dal krstiti.

V to dobo spada preganjanje sv. Janeza krstnika, pa tudi razpad tega mesta. Prekrasna poslopja, ktere je Herod dal sezidati, so zginile, kakor je zginila vsa slava tega nesramnega morilca sv. Janeza, poslanca Gospodovega. V spomin mučenika sv. Janeza krstnika so dali kristijani krašno in veliko cerkev sezidati, kamor so telesne ostatke sv. mučenika (sv. Janeza) položili. Ne dolgo potem so poganski prebj-

leta 1868. ukazuje, da se morajo od otrok iz mešanih krščanskih zakonov dečki odgojiti v očetovi in deklice v materini veri. Dogedilo pa se je večkrat v mnogih občinah, kjer je po en sam duhovnik, da je ta krestil otroka, ki bi po omenjeni postavi moral biti drugoga veroizpovedanja. Tako je bilo tokom let nekoliko pritožb in pravd, v katerih je katoliški duhovčina vedno naglašala, da sveta oblast ne more premeniti katoliškemu otroku vero. L. 1879. pa je načni minister Trefort skrbel za postavno dolečbo, po kateri so duhovniki, ki delajo proti oai postavi, kaznujejo z glebo da 300 gld. in zaporom do dveh mesecev.

Svar pa se ni obrnila na boljše, ker katoliški duhovniki so ostali na svojem stališču, protestantje pa so se pritoževali. Tako je nastalo nasprotnje, ki pa ni delalo prahu toliko v javnosti, kakor po uradih.

Naučni ministerstvo ogredo se ni skrival na katoliške dolobote, niti stopilo v dogovor s škofi ali rimsko kurijo. Dan 26. februarja t. l. je izšla ministarska naredba, da mora župnik, ki kriči otroka, kateri je po postavi 1868. leta druge vere, des osem dni napaziti krščenje k upotestemu župniku. Kazni so smiali od 10 do 50 gld.; le oai duhovnik more biti kaznovan z snekoča 100 gld., kateri bi se večkrat progročil proti postavi. Tudi ta naredba ministra Czaky-ja ni muogo koristila, ker večina katoliških duhovnikov so drži načela, da v katoliški veri krščen otrok mora ostati katoliški.

Vsod tega tudi nekateri ogrski škofovi niso hoteli dopustiti, da bi se razglasila ministarska naredba. Dan 12. aprila t. l. se je sošlo vseh ogrskih katoliških škofov, ki so se žestimi proti temu glasovom sklenili, da se ministarska naredba sicer objavi, toda o tem vpraša rimska kurija za svet. Nidja duhovčina pa je v listih in na shodih ostro kritikovala ministarsko naredbo, ker je bilo zaano, da bodo rimska kurija odobrila njih postopanje. Meseca maja je bil poslan v Rim ogrski škof Samassa, da vredi stvar. Sveta stolica se je prepričala o neugodnem položaju katoliške cerkve na Ogrskem in izjavila proti ministarski naredbi. Kakor se je izjavil primas Simor, je prepričal cerkvijo in državo gotov.

Dopisi.

Iz Trsta dne 11. avgusta. Včeraj se po mestu ni govorilo v drugim, kakor v morilcu nesrečne M. Koman, služabnice viteza plem. Bon. Kedor je le zamogel vdobiti jutranje liste, "l'Adria" ali "il Piccolo", bral jih je po ulicah, na pragu, vstavljal, da pokaže znanecu zagotovljeno vest, da morilec je že v varstvu. Kakor se nemreč zagotovila, vmočil je imenovanje dekle neki Andrej Job, iz stare vasi pri Velikovci na Koroškem doma, rojen 1846. l., oženjen in oče 5 otrok — najstarejši 13. in najmlajši 2 leten, šestega otroka mu ima žena pa dan na dan poviti. Bil je že žendarmariski vodja, ali odpustili so ga zarad tatvine. Po prestani kazni v ječi vdobil je službo kot žendarm pri lajdovem arsenalu, pa so ga tudi tam odpustili zaradi nepoštosti, brez da bi ga sodniji izročili. Živel je že tri leta v Trstu v najsiromašnejih razmerah. Poskušal si je pomagati na vse možne načine in je tudi viteza plem. Bon večkrat nadlegoval, da bi mu h kruhu pomagal.

Stanoval je Job v ulici Broletto št. 12 (S. Giacomo in Monte). Tu ga je prejel nadzornik policije od sv. Jakopa Fr. Borbich. Preiskali so stanovanje

valci iz sovraštva do kristijanov ono cerkev podrlj. Tudi svetišnje (relikvije) sv. Janeza so iz groba vrgli živalnimi kostnimi pomečali, sežgali in pepel v zrak metal. Iskrice so bile po zraku raznešene. Od tod pride neki, da se o sv. Janezu (meseca junija) kakor iskrice letati vidijo merčesi, katero se po tej dogodi krescens imenujejo. Neki srčni menihci so se pomečali med oskrunovalce tempeljna ter pobirali koščice, ter je v Rim prenesli, da so se do dandanes ohranile.

Nad grobom sv. Janeza pa so bili križarji (Janičarji) zopet cerkev napravili, od ktere žalibog zdaj končno mesto najdež kjer je bila sezidana. Stebri, ki v svoji velikosti še danes stuje, pričajo nekdanjo mogočnost keršanstva v Palestini in koliko so se podobni križarji z krščansko edinstvo in zložnostjo nadeli zamogli, oni so bili pravi vojaki trža (križarji), pravi nasledniki Kristusovi, prav pobožni častnici M. Device.

Pod vodstvom mohamedancev, oboroženi z tanjimi vočenimi svečami se po vrsti podamo po 21 prav ozkih stopnic. Ko prideamo do nekega kakor srednje sobe velikega prostora, nam ona dva mohamedanca razlagata tri prazne celice udobljeno v skalnatih stenah. Ena pravijo, je bila preroka Elizeja, srednja preroka Abaja in na desni bolj osamljena je bila sv. Janeza krišnika. Zjavcev na mestu omenjene cerkve so jo zbralo kakih 80 oseb, tudi več ker so mu-

Jobovo in našli večine gotovine, ukrepana pl. Bon-u. Obligaciji in drugih državnih papirjev pa, ktere je morilec v železnom zaboju odnesel, niso ataknili. Prazen zabol asila je že poprej neka Lucija Zorzet v nekem jarku blizu Skedenja, ter ga redarstvo izročila. Tudi se je bilo že dozna, da je isti večer v prodajalnici Marije Dolenc nekdo, ki je bil morilcu po popisu podoben, klobuk zamenjal. Nosil je tisti človek nekaj pod pazuhom.

Ko so Joba imeli v varstvu, odpeljali so ga v ulico Belvedere št. 4 in tu so izrekli osebe, ki so na večer, ko je bila M. Koman vmrjena, videle nekoga po stopnicah iti, da je ravno on tisti človek. Peljali so ga potem v prodajalnico Marije Dolenc, ki zatrduje, da je pri njej klobuk zamenjal. Spoznali ga je tudi brivec J. Veltak, ki mu je tisti večer obril črno brado, katera bi ga bila lahko izdala.

Več pa, kakor vse drugo, pričaje, da je Job tudi morilec, to, da so danes na njegovem stanovanju našli vzdane pogrešane obligacije gosp. pl. Bon.

Iz hribov, 12. avgusta. Čitali smo, da bodo Goriški trgovci imeli ob nedeljah in praznikih svoja prodajalnice zaprte, kar je vse hvale vredno. Bog je odločil en dan v tednu za počitek in šest dni za delo, h kateremu spada tudi kupčija. Le želeti bi bilo, da bi se to vpeljalo tudi na deželi. Po naših trgih in vseh se posebno ob nedeljah in praznikih razobeša razno blago v prodajalnicah in zunaj njih, kakor bi bil kak tržni dan. Naši ljudje gredo ob nedeljah in praznikih v trg, deloma, da si tam potrebne reči nakupijo, deloma zarad opravil pri raznih uredih in zarad drugih opravkov i. t. d. No, zdaj obrnilo se je že na bolje, ljudje ostanejo Gospodove dneva doma, ker je že v vsaki vasi kakti predijali in ca raznega blaga. Želeti bi tudi bilo, da bi bile goštinske po vseh vsej ta čas, ko se Služba Božja v cerkvi opravlja, zaprte, kar se navadno ne godi. Trgovci posnemajte Goričano.

Ker govorim že s kupčiji, naj povem še nekaj. Že davno je v Avstriji vpeljana nova mera in vaga. Težko so se temu naši ljudje privadili, a vendar šlo je. Vlada je v to siliha in konfiscirala stare mera in vase, ako so se javno kje rabil. Nova mera je toraj povsed v veljavi, a ne povsem na Koroškem. Torgovci Goriški in na deželi urno sudejo meter, a prodajajo še vedno po braču (68 cent.) in vatlu (78 cent.) Pri vpeljavi nove mera in vase godile so se marsikje velike sleparje. Brezvestni prodajalci so na račun nevednežev polnili svoje žepa. Godi se to tu in tam že zdaj, in godilo se bo, dokler se bo po starri meri prodajalo in kupovalo. Tri braće, to je ravno dva metra, reče trgovec, kar pa ni res. Pred toraj se staro mero; kakor ste se več ali manj privadili litru in kilu, privadite se še metru in nihče vas ne bo goljufal. Kompetentni organi naj pa pazijo, da se nova mera vvede posebno v Gorici in šlo bo samo ob sebi tudi na deželi.

Iz Soške doline 10. avgusta. Moj zadnji dopis je dal povod, da nekdo v "Novi rekte Gregorčičevi Soči" preobrača kozolce. Vzrok je menda ta, da ni mojega depisa od začetka do konca prav nič razumel. Jaz se s takim človekom še meniti nočem, ker tudi moj poduk bi mu dal le povod, da bi napisal celo vrsto vodenih člankov!

Uni dan sem se peljal v Bovec in sem čul med

homedanci na ostalih zidovjih neko streho naredili prekrili in v svojo moščajo rabili.

Se nismo preradi tu mudili, kajti od tistih radovednih nismo besedice slišali govoriti, pa tudi nam ni bilo mogoče vgnati kaj so ti ljudje mislili. Smo jih zamišljenih raj pustili in hitro konje zasedli ter naprej po prav alabi poti navzdol št. dokler smo dosegli še precej dobro zdelano in široko cesto, ki se imenuje "Jaffa-Naplus." Ta cesta pelje po lepi dolini med Ebel in Garicin. Tu in tam vid s veliko grmovje kulin, granat, fig, oljik in travnike prekrasne med katerimi se razlivajo čiste vodice.

Mesto Naplus vidiš kakor na nekem sedlu med Ebel in Garicin. Naši šotori so bili nekoliko oddaljeni od mesta, bližu neke gospodarske iz raznovrstnih rastlin, med katerimi je kaktus, to je prav volsta rastlina, peresa ima dolgjata, široka bolj kot najkrepkejšega junaka roka, polna malih ščetin, ki branijo rast potipati ali vlotiti, iz lepat se čmijo nebrojne cvetličice iz katerih nastane sal. Sad kterege pubičajo s posebnim orodjem ali prav za prav ga ščipajo da se s ščetinami ne obostajo. Sad so zrnca, ki so podobna grozdju, one so sladke in prijetne, pa imajo tudi neko mč, ki opisani ali omoti.

(Dalje prih.)

potom enega sepotovalca, ki je tožil, da je moral že več dni potovati, ker ga je neka zadeva v Trbižu tje klicala. Tožil je, da pošta po Soški dolini prezgojaj odide iz Gorice in med potoma sva še marsikaj govorila o tem, ker imenovana pošta ne sprejema več potovalcev kakor čtiri, ter je moral en dan zgubiti v Gorici, kajti za tisti dan so bili že vsi prostori oddani. Ko sem pa v Bovec prišel, sem moral čuti, da je več ljudi bilo v Bovcu pričakovanih, ali da oni niso prišli, ker jih pošta v Gorici ni mogla sprejeti. To so prav žalostni nedostatki in treba bo, da se odpravijo s tim, da se vsaj v poletnem času sprejme na pošto vsek potovalec.

Še eno nepriliko moram omeniti. Ko sem se nazaj proti domu vozil, me je en Italijan, ki je imel v Kobarišu izstopiti, da se po Nediški dolini pelje v Čedad, opozarjal na naše ceste, češ, da so italijanske ceste v veliko boljšem stanu, kot avstrijske. In res, naše ceste se nahajajo v prav slabem stanu. To pa bi ne smelo biti pri državnih cestah, najmanj pa na edini cesti, ki veže Goriško z Koroškem. Na tej cesti ne bi smelo biti rorov, ta cesta bi se morala redno in vestno posipati, ne tako, kakor dela tu in tam kak najeti dñinar. Ta cesta je res premenila svoje lice v času od leta 1866 sem, ali nekateri stari klenici se bodo morali že še poravnati tudi na dozdaj poravnani črti. Naj te vrstice ne bodo glas vpijočega v puščavi!

Politični razgled.

Notranje dežele.

Vsi deželni zbori, izimši dolenje-avstrijskega, sklicejo se v septembetu. Najzanimivejše bo zborovanje češkega deželnega zboru, v katerem se ima določiti, kako bode s spravo mej Čehi in Nemci. Za zmešnjave, ki so nastale zadnjo dobo na Českem, odgovorna je vlada sama. Ozirala se je namreč pri poravnava preveč na nepotrebne zahteve od nekdaj protežiranih Nemcev. Čehi se leta in leta boré za največnejša prava, za pošten obstanek. Vsled kriega tolmačenja zakona glede na nameščenje uradništva okrepili so se na Českem radikalni življ, in s tem je oslabljena vladi najudanejša stranka — Staročeška; — nasprotno je postal močan neprijatelj Staročeškom in vladu, in se združil v tesni boj. Vendar le združeni morejo Čehi odvrniti nevarnost, ki jim preti, namreč usoda Lužičanov na sosednjem Saska. Lužičani, ostanek nekaj mogočne slovaanske rodbine, izročeni so danes na milost in nemilost Nemcev.

— Vodja Staročeške, dr. Rieger, prišel je na Dunaj, da razloži vladnim krogom, da pa sprava ni mogoča brez uvedenja češkega notrajnega jezika pri uradih v čeških okrajih. Posvetovanja, ki jih ima dr. Rieger z grofom Taafijem, so jake vožne, kajti od njih je odvisno, se li dožene sprava, ali ne. Bode li dr. Rieger videl, da vladu ne misli prijenjati, umaknil se bode političnemu življ, in stem bode pa sprava pokopana. Razprave v deželnem zboru bodo gotovo hude in nasprotniki sprave bodo skušali z dolgimi debatami stvari zavleči. — Mnogo se govori tudi o oktrojirani dunajskih dogovorov českemu narodu! Toda slabu bi pogodil, kdor bi vladu svetoval tako postopanje.

Državnozbornska deželna volitve na Koroškem za konservativce ne bodo tako ugodne, kakor je bilo upati. Izid volitev volilnih mož je pokazal, da nemški konservativci nimajo tal na Koroškem. Jedina konservativna poslanca v deželnem zboru bodeta zopet Slovenec Einšpicer in Muri. Slovenci bodo pa tudi letos zmagali samo v jednem volilnem okraju, ker so volilni okraji Nemcem ugodno razdeljeni.

V Bosni je vladu odpravila vinsko desetino in nove vinograde je za 10 let davka oprostila. Zdaj je upanje, da se bo v Hercegovini in

južni Bosni mnogo novih vinográdov nasadilo. Prvotne deželnozoborske volitve na Gorenje avstrijskem so izpadle za konservativce, kolikor je dozdaj znano, kako ugodno. V 72 občinah bilo je voljenih 142 konservativcev, 15 liberalcev, eden voljenih se še ni odločil za nobeno stranko.

Madjarsko pretreninge. Madjarom ne ugaja, da se vse narodnosti na Ogerskem še niso pomadjarile. Veliko ovir vidi madjarska vlada v avtonomiji nekaterih cerkva in zatorej jih ta avtonomija posebno bode v oči. To je naj bolj pokazal vladni list „Nemzet“, ki je nedavno objavil oster članek proti Slovakin. V tem članku pravi, da naj novi slovaški škop Baltih in vsak narod v državi si zapomni, da bode v slučaji, ko bi kako veroizpovedovanje ali kak narod hotel svoje avtonomije se posluževati proti madjarski vladi ali pa proti madjarskemu narodu, da bode madjarska država in zakonodajstvo na kosce strgalo vse te avtonomije, naj se opirajo tudi na stoletne zakone in tisočletne navade.

Avstrijsko brodovje priplulo je dne 10. t. m. v Cowes. Angleška kraljica si je v spremstvu članov kraljevske rodotvorne na ladji „Albert“ ogledala okrašeno brodovje. Godba je zapored igrala angleško himno. Prince Valeški s soprugom in danskim priucom Valdemarjem je obiskal vse ladje, ki so pozdravljale s streli. Nadvojvoda Stefan, kontre-admiral Hiuke in ostali častniki so se potem peljali v dvornih vozech v Osborne. Nadvojvoda je bil pri obedu pri kraljevski družini, častniki pa pod šotorom na vrtu.

Vnanje dežele.

V Rimu je mestno gospodarstvo silno žalostno. Ko so leta 1870 zasedli Rim Piemonteri, je bila mestna blagajnica brez dolga in denarja imela nad 300 tisoč gld.; danes ima Rim čez 100 milijonov gld. dolga in vsakoletni grozni primanjkljaj. Pa saj so liberalci povsod enako slabti gospodarji; v Madridu so liberalni mestni očetje v malo letih zagospodarili 10 milijonov ondotnega denarja (peset); na Dunaju so judje in liberalci prevzeli čez 10 milijanov mestnega premoženja, mnogo posestev, dandanes ima mesto čez 60 milijonov gld. dolga in silno visoke davke. To je sad liberalnega brezvestnega gosdadarstva povsod ondi, kjer liberalci dobijo v roke mestno ali državno premoženje.

V Italijanskih vojaških krogih so tako razburjeni, da avstrijsko brodovje, ki je odplulo na sever, da vrne nemškemu brodovju lansko obiskovanje, — ni smelo ustaviti se pri nobenem italijanskem pristanišču. Sklepajo s tem, da morajo biti razmere med Avstrijo in Italijo precej napete in da se avstrijska vlada ne zanese preveč na Crispia, ki ne more ali noče zaprečiti demonstracij proti Avstriji.

Potovanje nemškega cesarja na Švedsko ni bilo po volji Rusom. Nek ruski list piše, da bo švedski kralj zgubil Norveško deželo, ako se zveže z Nemčijo.

Helgoland. V saboto dne 9. t. m. prevzela je Nemčija otok Helgoland. Ukaz cesarjev določa, da se bode otok vladal v imenu cesarjevem po dosedaj veljavnih zakonih. Vrhovno vodstvo bode imel državni kancelar, upravo bodata vodila eden pomorski častnik, „helgolandski guverner,“ in eden civilni uradnik „helgolandski cesarski komisar.“ Sedaj živeči rod je vojaščine prost. Carinski tarif ostane celo vrsto let nespremenjen. Vlada bode braniteljica cerkvi in šoli.

Nemčija. Znani veliki nasprotnik sv. cerkve, pl. Lutz, se je neki spravil z njim. Tako vsaj zagotavljajo poročila, da je nedavno Lutz proti monakovskemu škofu opomnil, da veruje vse, kar sv. cerkev verovati zapoveduje. Končno je torej tudi temu zaslepljencu padla mrena z očij.

Rusija. Nedavno se je poročalo o energičnem koraku ruske vlade proti židovstvu, toda žal, da ni bilo omenjeno poročilo utemeljeno.

Pomniti je, da živi v vsej Rusiji do 8 milijonov židov in toliko ljudij ni tako lahko započeti preko nej.

Armenko vprašanje. Armenci v Ardjaniji blizu Bajazida pristopili so k pravoslavnemu ruski cerkvi, da se odtegnejo turškemu peganjanju. Patrijarh Aškian dal je svojo ostanek, češ, da je nejevolja mej prebivalstvom že tako velika, da on nima več nobenega upravlja, zatorej ne more izvrševati nobene avtoritete več.

Grecija. Vročitev beratev bolgarskim škofom v Macedoniji provzročila je mej grškimi političkimi krogi veliko nejevoljo, ker se turška vlada ni ozirala na interes grške države.

Afrika. Sultan sansibarski je izdal naredbo, s katero namerava zatreti suženjstvo. Ta naredba prepoveduje sužnje kupovati, prodajati ali jih zamenjavati.

Egipt. Poročalo se je že listom, kako silno razsaja kolera v Džedahu, kjer pomori vsaki dan na stotine ljudi. Zato je sklenila turška vlada, kakor se piše iz Kaira 9. t. m. postaviti vojake na vseh onih pristaniščih Rudčega morja, kjer izstopajo romarji na suho. V sueškem kanalu pa bodo posebni križarji zabranjali romarjem izstopiti iz ladji.

Argentina. Vzrok argentinski ustajilo je slabo finančno gospodarstvo. Vsi vladni pristaši so hoteli obogateti, in zatorej ni čuda, da je po blagajnicah začelo primanjkovati denarja. Jeden dr. Celmann pristašev pred sedmimi leti ni imel še groša ne, sedaj pa ima že več milijonov uloženih v angleških in severoamerikanskih bankah. Nevoljnost zaradi sleparij je bila velika mej narodom. Dva v glavno mestu poklicana polka pridružila sta se nezačutljivežem in provzročila ustanek. — Predsednik republike dr. Celmann dal je svojo ostavko. Novi predsednik Pellegrini imel bo tako težavno stališče, ker so finance tako zavojene, da se skoro ne bo mogoče izogniti državnemu bankeretu.

Domače novice.

Cesarstvo darilo. Ruski car je posjal nadvojvodini Mariji Valeriji povodom njene poroke dragocen lesički kožuh v vrednosti 60.000 frankov.

Bukovinski deželnih predsednik bode menita, kakor se poroča z Dunaja, dvorni svetovalec gosp. grof Pace, zet kranjskega deželnega predsednika g. barona Winklerja.

Bosanska-hercegovska batalijona preko Ljubljane na Dunaj. Na cesarjevo povelje vdeležila se bodata lotnišnjih vojaških vaj tudi dva batalijona bosansko-hercegovske domače vojske, in sicer prvi in četrti bosansko-hercegovski pehotni batalijon iz Sarajeva, oziroma iz Mostara. Obi batalijona se ne popeljeta naravnost na Dunaj, temveč odrineta peš do Neuma ob morju, ondi se ukrcata na najeti parobrod, dospeta v Trst in odrineta po železnici skozi Ljubljano na Dunaj. V dan cesarjevega rojstva — 18. avg. — se bodata vdeležila cesarske parade na Schmelzu in bode vsak batalijon stal jedenkrat na straži pred cesarskim dvočernim. Po dokončanjih vojaških vajah v Lambachu odrinejo naši Bošnjaki preko Ljubljane in Trsta v svojo domovino. Kdor se spominja razprav v ogrski delegaciji, v kateri je grof Apponyi govoril zoper to, da bi tuja vojska brez posebnega zborničnega privoljenja šla po ogerskem ozemlju, temu se to potovuje po ovinkih ne bo zdejšno čudno.

Tatvina. Po noči 9. t. m. vložili so tatovi v prodajalnico tobaka in kolekov v semeniški ulici h. št. 1 ter odnesli kolekov za 150 gld. in gorovino tudi za 150 gld.

Iz Nabrežine so poroča „Edinstvo“: Due 18. avgusta t. l. preteklo bode 40 let, odkar opravlja čast. gosp. vikar Ivan Marušič svojo duhovsko službo v tukajšnji občini. V tem času včinil je ta gospod mnogo dobrega v cerkvi in zunaj cerkve za večno in časno srečo sv. svih vernih. Nabrežanci pa hočejo tudi skazati svojo ljubezen do svojega duhovnega pastirja s tem, da nameravajo slovesno praznovati 40 letnico njegovega bivanja v Nabrežini due 17. avgusta t. j. o godu sv. Roka. Ros, malokateremu je dano opravljati svojo službo v eni občini 40 let. To kaže lepo vzajemnost med ovčicami in pastirjem.

Iz Sorice na Gorenjskem beremo v Slovenscu: V nedeljo, dne 10. t. m., je bila pri nas nova maša, katero je daroval o. Karol Kemperle, kapucin (iz Goriškega samostana), tukajšnji rojak. Pridigoval mu je pod milim nebom vričo mnogobrojne muožice vernikov velečast. g. d. r. Anton Mahnič. Bil je lep in vesel dan za Sorico; vendar ni je skoro sreča brez nesreč. Okoli 3. ure pooldne nastane ogenj pri županu Mat. Gassiju na vasi, in le umnemu in stanovitnemu trudu ljudi in zlasti duhovnikov, — za kar vsem in vsakemu čast in hvala, — se je zahvaliti, da se je ogenj omejil le na županovo hišo.

Z italijanske strani dobivamo skoro vsaki dan kak dopis. Iz jednega dopisa, dosegla nam pred par dnevih, priobčimo v prevodu par markantnejših stavkov. V rečenem dopisu čitamo: Slavno uredništvo! Misli, koji smo vdomačen! Trstu, oziroma njega okolici, strinjam se popolnoma s postopanjem slavnega ministerstva proti društvu „Pro Patria“, kajti društvo to bilo je zgoj politično in po tem takem škodljivo državi samej. Da dobiva mladina naša svoj pouk v italijanščini, nikakor ni treba, da se osnovajo društva & in „Pro Patria“, katera zavodi širili so le irredentizem. Osobito pa ni treba tacih zavodov za okolico, kjer imajo pravo do obuteja le slovenske šole, kajti tam so otroci slovenske narodnosti in smojo zahtevati, da se jim pouk deli v materinem jeniku. Otrokam treba tudi v reske vroge, katera pa je po irredentizmu izključena, kakor izključuje irredentizem za slovenske otroke pouk v materinem jeniku. Lep pa je, da bi bilo vse meščanstvo vključeno radi razpusta „Pro Patria“, kakor si domislajo in trdijo liberalni listi, tamveč so tega čina veseli včina Tržačanov, kateri so ostali dobrí Avstriji. (Ed.)

Za „Pro Patria“ karakteristično pismo pisal je naime pred 2 mesecema nek Goričan svojemu v Rimu živečemu prijatelju. Pismo je prijavila tudi „Neue Freie Presse“. Pisec pisma se ponaša, da ima društvo „Pro Patria“, kateremu celo slovenski duhovniki pošljajo svoje prispevke, svoje bogato obiskovane šole tudi v slovenskih vasih in da nek slovenski kanonik ni mogel bolje slaviti cesarjev imondan, nego da je poslal „Pro Patria“ primoren dar. Priznanje Goričkega Italijana, da je imela „Pro Patria“ svoje šole tudi po slovenskih vasih, vzamemo zadovoljstvom naznanje, da-si nam je to poznana, notoriska istina. Kako pa se s tem priznanjem strinja istega „Goričana“ trditev, da je bila le narodna samo obrana „Pro Patria“ namen? Nikakor pa ne moremo verjeti — ker je absolutuo neverjetno —, kar nam ta „Goričan“ pripoveduje o duhovnikih in celo o slovenskih kanonikih! Celotno pismo se nam vidi izlagano in še le sedaj skrpano, da bi oprali zamorce, ki je pa tako črn, da ga ni mogoč oprati. To naše mnenje potrjuje tudi istina, da se „Goričan“ jezi in krega italijanske rogovileže & la Imbriani, in da je pismo prijavila „N. Fr. Presse“. Fakta govore, gospoda, fakta; zastonj je ves vaš trud, da bi se opravili! (Ed.)

Starine. Pri sv. Luciji na Goričkem izkopujejo zdaj trije starinoslovci tamošnja prazgodovinska grobišča, in sicer za dvorni muzej na Dunaju kustos Szamaty, za tržaški muzej ravnatelj dr. plm. Marchesetti, za gorički muzej prof. Maiorca. Ta se bolj zanimiva za rimska grobišča, prva dva pa za prazgodovinska, ki tudi dajojo bogate in dragocene zbirke naših narodov, ki so živeli pred 2000 in več leti v tamošnjih krajih.

Vežbovnik. Neumorno delavni vojački naš pisatelj g. Andrej Komel pl. Sočebra, c. in kr. major v pokoju, je poslovenil in založil „Vežbovnik“ (Exercier-Reglement) za cesarske in kraljevske peščete. Natjnila tiskarna družbe sv. Mohorja. Lična in za slovenske vojake primerna, kajtičica dobiva se pri g. pisatelju v Gradcu (Grazbachgasse 40) po 20. kr. To je že 10. od c. in kr. državno-vojnega ministra potrjena in vojaškim šolam dopuščena knjiga od tega pisatelja. Poslovenil je pa tudi že „Poučilo o strelijanju“ (Schies-Instruktion) in „Puška repetirka“ (Repetier-Gewehr), ki se natpisuje prej ko mogoče.

Razne vesti.

Slovesno bil je vmeščen due 10. t. m. v Solnogradu knezonadškof dr. Janez Ev. Haller. Navzoča sta bila knezoškofa dr. Zwerger iz Gradea in dr. Napotnik iz Maribora in pa sosedni škof dr. Dopelbauer iz Linca. Slavnosten govor imel je knezoškof Zwerger, sloveeno sv. mašo je pa služil papežev nuncij msgr. Galimberti, ki je izročil novemu knezonadškofu od sv. Očeta poslan plašček (pallium).

Spiritualom o knezoškofovskem duhovniškem semenišču v Ljubljani je imenovan č. g. Josip Erker, dosedanji stolni vikar in sakristan. Njega pa bode nadomestili č. g. Andrej Kalan, trnovski kapela.

Slovensko pevsko društvo, ustanovljeno na Ptuji 1. 1884 nepravilo je prvi svoj osnovni koncert pred šestimi leti v Mariboru v prav penitah skromnih razmerah. Sodelovalo je tačas le 25 pevcev in pevk, a leto za letom močilo se je število članov in sodelujočih pevskih močij. Drugo leto bil je letni koncert v Celji, potem vsako leto po jeden v Slov. Gradi, na Krškem, zopet v Celji, na Ptuji in letos zopet v Mariboru. — Čeravno letošnja slavnost, vsled prepovedi liberalnih mestnih očetov Mariborskikh, ni imela vnašnjega sijaja, in je moral odpasti slavnostni ugod dodlik društva in gostov in razvitični zastavami in s godbo na čelu, bil je vendar koncert tako lep in imponanter (blizu 250 pevcev in pevcev in do 2000 udeščencev), da je ta dan praznovala pesem slovenskega sijaja. praznik na krajuh mejah jenika slovenskega.

Rensica o Gogodkih Podkloštrrom dne 24. julija 1890. Gospodje Gregor Einspilcer, župnik Podkloštr, Janez Wucherer p. d. Oraš, posetnik Podkloštr, Matija Wuti p. d. Pajovec, posetnik na Vočju in Gašper Trupe p. d. Materj, posetnik na Vočju pojasnujejo v obdržarem pismu dogodek v Podkloštru ter odločno zavračajojo lažnivo, podlo in predane zamislenje in obrekovanje, s katerim obiskujejo nemško-liberalni listi košternitve Slovence na Korškem zavoljo nesreče, ki se je dan 24. julija t. l. Podkloštrom pripetila.

Važne premembe na Korškem vrstile so bodo v kratkem. Okrajki glavar Kronig v Celovcu bude umirovljen; dalje namorava, kakor se poroča, za umirovljenje prositi deželni šolski nadzornik Göbauer.

Pogreb Mažuraničev v Zagrebu bil je velikanek. Bana je zastopal sekcijski načelnik Stanković. Sošalje so izrazili Strosemayer, Posilović, ban Khuen in drugi odličejaki. Nagrobni govor je govoril profesor dr. Vojuović.

Iz Prage se poroča, da so se na mnogih krajinah na Češkem oblaki utrgali in da so nastali naliivi. Pri Klatovi zrušilo se je več hiš in mostov. Železniški nasipi so na več mestih podrti, ceste in so mostovi poškodovani.

Obzor javlja, da je v Subotici kotorski sodnik kaznoval dva Subotičana, ki sta htela pričati pred sodijo v prvatem jeziku. Za to drznost pridržali jima je znesek, ki sta ga imela dobiti od sodnije v povrnitev troškov.

Nesreča na železnicah. Dne 3. t. m. dogodila se je na Tirolskem nezgoda, da je iz Inomosta odišli vlak z 14 vagoni, v katerih je bilo 120 popotnikov, blizu postaje Vels, skočil iz tira ter so se priklicili trije vagoni z nasipa v reko In. Dva izmed popotnikov sta bila težko ranjena, nad 20 pa je lahko poškodovanih. Od železniškega osebja ni nobeden poškodovan. — Dne 5. t. m. je pa blizu Plzja skočil zaseben vlak, dohajajoč iz Dunaja, s tira s strojem in 11 vagoni, ki so vse padli čez nasip. Ena žena in en otrok sta mrtva, nad 30 oseb ranjenih. Kurilec je tudi mrtev, strojevodja pa težko ranjen. Uzrok nesreče je, da je voda spodkopala obokan mostič, ki se je podril. To je bilo mej postajema Blvica-Nezvestice.

Bogat grk Demetrij Cani Silici je podaril 2 milijona frankov, da se sezida grško-pravoslavna cerkev v Parizu.

Študmark. To Slovencem kako nevarno društvo vsaja svoje korenine tudi na Kranjskem. Jedna podružnica je v Tržiču, druga v Ljubljani in tretjo snujejo na Kočevskem.

Trtna už. Ta nesreča se je prikazala tudi ob reki Reu na Nemškem. Kakor so preiskave pokazale, razširjena je že po mnogih vinogradih. Ljudje so v velikih skrbeh, in sicer tembolj, ker je sedanje vreme jako ugodno za razširjenje te kvarljivke.

Kolera v Meki. Kakor se brzojavlja iz Kaira, razsaja kolera v Meki od dné do dné bolj. Dne 2. t. m. je umorila ta neizprosna črna žena do 300 ljudi. Turška vlada je poslala vojake v El. Tor, da bodo zabranjali romarjem nadaljnjo pot proti Meki. Naša vlada je storila neki potrebne korake, da ne zanesajo bosenski Turčini iz Meki strašne bolezni. — V provincijah Valencija in Toledo na Španskem je 6. t. m. 120 oseb za kolero zbolelo, 62 umrlo. Na podlagi urednih spor.čil je dozljaj na Španskem za katero zbolelo 1600 umrlo pa 788 oseb.

V rudniku v St. Etienne prigodila se je zopet nova nesreča. Podrla se je neka galerija in vted tega nastal je požar. 120 delavcev bilo je v jameh, 5 bilo je poškodovanih, nekateri težko.

Št. 335390 v Gorici dne 8. avgusta 1890.

Službeni razpis!

Deželni odbor razpisuje do 15. septembra t. l. službo učiteljice izprazeno v deželni gluhonemici z lečno plačo 300 gld., hrano in stanovanje.

Prosilke naj predložijo svoje prošnje v smislu §. 16 zavodovih pravil deželnemu odboru z dokazi,

- a. učiteljske sposobnosti za ljudske šole in za podučevanje gluhonemov,
- b. da zna slovenski ozioroma italijanski jezik,
- c. da je lepega naravnega vedenja,
- d. trdnega zdravja.

Deželni odbor, deželni glavar
CORONINI m. p.

Fäbige Seidenstoffe von 60 k. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gewebt (circa 150 versch. Qual.) — versendet roben-u. stückweise porto- u. zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. a. K. Hofliefer) Zürich-Briefe kosten 10 kr. Porto.

Štev. 250
op.

Oznanilo.

Naznanja se, da javna dražba zastavil II. četrtek t. j. mesec aprila, maja in junija 1889. bo začela dne

11. SEPTEMBRA 1890.

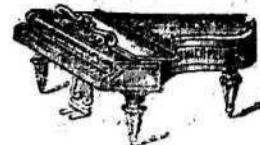
in se bode nadaljevala naslednje pondeljke in četrte.

Ravnateljstvo zastavljalnice
in ž njo združene hranilnice.
V Gorici 1. Avgusta 1890.

Glavni zastop v Gorici.
Nunska ulica štv. 3.

Odlikovanje z svetovnih razstav:
v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873
in spet v Parizu 1. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfried Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl. in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini drugih firm od 350-600 gl.

Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi
prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII,
Burgasse 71.

Preselitev.

Lekarnica Kürner preseli se v soboto dne 2. avgusta t. l. z Travnika v Franc-Jožefovo ulico v tiste prostore kjer je bila lekarnica Brauner.

Naznanjajo to preselitev, nadja se podpisani, da ga bode sl. občinstvo tudi nadalje podpiralo.

Vdani **R. Kürner.**

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich
v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najniži ceni vse, kar je potreba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige in druge. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrirane in za modo, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.

Nadejajo se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem

J. Pallich.

(JAKO ZNIŽANE CENE)

Coppag & Skert

Glavna Zaloga
Semeniška ulica 12.

čisti pomuda tegmina kajig, metnja, muzikalij
in papirja

v Gorici.

Podružnica
Na Travniku 14.

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uraduega, listonega, tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vratnih, šoških, risalnih in slikarskih potrebščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

(TOČNA POTREŽBA)